

Република Северна Македонија
Државен завод за статистика

ПОПИС 2021

Ти си повеќе од бројка,
УЧЕСТВУВАЈ!

**ПОПИС НА НАСЕЛЕНИЕ, ДОМАЌИНСТВА И СТАНОВИ ВО
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, 2021**

УПАТСТВО

**ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРЕТХОДНО ПОПИШУВАЊЕ НА ЛИЦАТА КОИ ЌЕ СЕ ЗАТЕЧАТ
ВО ПРИТВОР ИЛИ НА ИЗДРЖУВАЊЕ КАЗНА ВО КАЗНЕНО - ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ,
ОДНОСНО ВОСПИТНО - ПОПРАВНИТЕ ДОМОВИ**

Скопје, февруари 2021 година

СОДРЖИНА

I ЦЕЛИ НА ПРЕТХОДНОТО ПОПИШУВАЊЕ	4
1. ЕДИНИЦИ (ЛИЦА) КОИ ЌЕ СЕ ОПФАТАТ СО ПОПИСОТ ВО СОГЛАСНОСТ СО ОВА УПАТСТВО	4
2. КРИТИЧЕН МОМЕНТ И ПЕРИОД НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОПИСОТ	5
3. ОРГАНИТЕ НАДЛЕЖНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОПИШУВАЊЕТО	5
4. МЕСТО И НАЧИН НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОПИШУВАЊЕТО	5
5. ДОКУМЕНТИ ОД МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА ВО КАЗНЕНО-ПОПРАВНАТА УСТАНОВА, ОДНОСНО ВОСПИТНО-ПОПРАВНИОТ ДОМ, ОД КОИ МОЖЕ ДА СЕ ПРЕЗЕМААТ ПОДАТОЦИ ПРИ ПОПИШУВАЊЕТО	6
6. ЈАЗИК НА ПОПИШУВАЊЕ	7
7. ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИТЕ ОД ПОПИСОТ	7
II НАЧИН НА ПОПИШУВАЊЕ	8
III. СОДРЖИНА НА ПОПИСНИТЕ ПРАШАЛНИЦИ И БЕЛЕЗИ ЗА КОИ СЕ ПРИБИРААТ ПОДАТОЦИ - ЗА ЛИЦАТА КОИ ЌЕ СЕ ЗАТЕЧАТ ВО ПРИТВОР ИЛИ НА ИЗДРЖУВАЊЕ КАЗНА ВО КАЗНЕНО-ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ, ОДНОСНО ВОСПИТНО-ПОПРАВНИТЕ ДОМОВИ	8
IV. ИЗВЕШТАЈ ЗА ИЗВРШЕНОТО ПОПИШУВАЊЕ	21

Врз основа на член 20 од Законот за Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија во 2021 година ("Службен весник на Република Македонија" број 19/2021),а со цел обезбедување единствени принципи и методолошки основи за организирање и спроведување на Пописот, директорот на Државниот завод за статистика во согласност со министерот за правда го донесува следново:

УПАТСТВО

ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРЕТХОДНО ПОПИШУВАЊЕ НА ЛИЦАТА КОИ ЌЕ СЕ ЗАТЕЧАТ ВО ПРИТВОР ИЛИ НА ИЗДРЖУВАЊЕ КАЗНА ВО КАЗНЕНО - ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ, ОДНОСНО ВОСПИТНО - ПОПРАВНИТЕ ДОМОВИ

I ЦЕЛИ НА ПРЕТХОДНОТО ПОПИШУВАЊЕ

Пописот на населението, домаќинствата и становите се дефинира како статистичка операција со која во редовни временски интервали (најчесто на десет години) се врши официјално пребројување на населението на територијата на земјата, од нејзините најмали географски територијални единициза потребите на Пописот т.н. пописни кругови до ниво на држава, заедно со дефинираните демографски, образовни, економски и социјални карактеристики на населението.

Пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија ќе се спроведе во периодот од 1 до 21 април 2021година (критичен момент 31 март 2021 година, во 24:00 часот).

Државниот завод за статистика, (ДЗС) во соработка со Министерството за правда (МП) во рамките на своите надлежности утврдени со Законот за Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија во 2021 година (во понатамошниот текст: Закон за Попис), во периодот од 01 до 15 март 2021 година, ќе спроведат претходно попишување на лицата на издржување на мерка притвор или на издржување казна затвор во казнено-поправните установи или на кои им е изречена мерка упатување во воспитно-поправните домови.

Со претходното попишување на овие лица пред времето во кое редовно ќе се врши попишувањето, (од 1 до 21 април 2021 година), се овозможува и за оваа категорија на лица - единици на Пописот да се обезбеди целосен опфат, бидејќи во времето на Пописот ќе бидат отсутни од своето местото на (вообичаено) живеење, во домаќинството.

Цели на претходното попишување се:

- да се добијат целосни и квалитетни пописни податоци и за оваа категорија лица - единици на Пописот; и
- обезбедување единствени принципи за организирање и примена на Методологијата за спроведување на Пописот;

1. ЕДИНИЦИ (ЛИЦА) КОИ ЌЕ СЕ ОПФАТАТ СО ПОПИСОТ ВО СОГЛАСНОСТ СО ОВА УПАТСТВО

Во согласност со член 20 од Законот за Попис, единици (лица) кои ќе се опфатат со претходното попишување се:

- сите лица кои ќе се затечат во притвор или на издржување казна во казнено-поправните установи, односно воспитно-поправните домови, во надлежност на Министерството за правда.

2. КРИТИЧЕН МОМЕНТ И ПЕРИОД НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОПИСОТ

Пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија ќе се спроведе во периодот од 1 до 21 април 2021 година.

Податоците во согласност со содржината на пописните прашалници ќе се запишат според состојбата на ден 31 март 2021 година во 24:00 часот, односно на полноќ, меѓу 31 март и 1 април 2021 година. Тој временски пресек во статистиката се нарекува "критичен момент на Пописот".

НАПОМЕНА: Попишувањето на лицата кои ќе се затечат во притвор или на издржување казна во казнено-поправните установи, односно воспитно-поправните домови ќе се спроведе претходно, во периодот од 01 до 15 март 2021 година, според очекуваната состојба во критичниот момент (31 март 2021 година, во 24:00 часот).

3. ОРГАНИТЕ НАДЛЕЖНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОПИШУВАЊЕТО

Во согласност со Законот за Попис, спроведувањето на попишувањето на лицата кои ќе се затечат во притвор или на издржување казна во казнено-поправните установи, односно воспитно-поправните домови е во надлежност на Државниот завод за статистика, во соработка со Министерството за правда.

За спроведување на претходното попишување од страна на Министерството за правда треба да се обезбеди:

- Список на седиштата на казнено-поправните установи односно воспитно-поправните домови каде што ќе се спроведува попишувањето на оваа категорија на лица - единици на Попис;
- Список на лицата во казнено-поправните установи каде што се издржува казната, односно во воспитно-поправните домови каде што се спроведува мерката.
- Дозвола за влез и престој на овластените лица од Државниот завод за статистика, просторија и соодветни услови (безбедности и во согласност со здравствените протоколи за заштита од КОВИД 19) за непречено спроведување на попишувањето во периодот од 1 до 15 март 2021 година

За спроведување на претходното попишување од страна на Државниот завод за статистика треба да се обезбеди:

- Список на овластени лица за попишувачи, од страна на Директорот на Државниот завод за статистика, кои ќе бидат задолжени со лаптоп на кој е вградена апликација за спроведување на попишувањето.

Спроведувањето на попишувањето се врши во согласност со ова Упатство.

4. МЕСТО И НАЧИН НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОПИШУВАЊЕТО

Попишувањето се врши во казнено-поправните установи каде што се издржува казната, односно во воспитно-поправните домови каде што се спроведува мерката.

Попишувањето според ова Упатство го вршат овластени лица за попишувачи од Државниот завод за статистика од страна на директорот на Државниот завод за статистика, а во соработка со лица вработени во соодветната казнено-поправна установа, односно воспитно-поправен дом, избрани и овластени лица од страна на министерот за правда на предлог на директорот на соодветната казнено-поправна установа, односно воспитно-поправен дом.

За овластените лица од страна на Министерството за правда, може да се назначи полнолетно лице, државјанин на Република Северна Македонија со завршено најмалку четиригодишно средно образование, како и со познавање на македонскиот јазик и кирилското писмо и јазикот и писмото на кој лицето избрало да се напише (албански, турски, влашки, ромски, српски и бошњачки).

Доколку во одредена казнено-поправна установа, односно воспитно-поправен дом нема вработени кои можат да го спроведат напишувањето на јазикот по избор на лицето кое се пишува, пишувањето ќе го изврши овластено лице пишувач од друга казнено-поправна установа, односно воспитно-поправен дом.

Директорот на казнено-поправната установа, односно воспитно-поправниот дом ги врши следните работи:

- дава предлог на министерот за правда за избор на лица кои ќе учествуваат во спроведување на пишувањето, водејќи сметка да се обезбеди пишување и на јазиците на заедниците;

- го организира и обезбедува спроведувањето на пишувањето од страна на овластените лица од Државниот завод за статистика и Министерството за правда.

- го обезбедува списокот на лицата во казнено-поправните установи каде што се издржува казната, односно во воспитно-поправните домови каде што се спроведува мерката.

- соработува со директорите на другите казнено-поправни установи, односно воспитно-поправни домови во случај да не може да обезбеди доволен број на овластени лица од Министерството за правда, кои ги исполнуваат условите;

- во соработка со матичната служба во казнено-поправната установа, односно воспитно-поправниот дом им помага на овластените лица од Државниот завод за статистика и Министерството за правда да го изврши пополнувањето на податоците од матичната евиденција на соодветната установа;

- по извршеното пишување доставува Извештај за текот на спроведеното пишување.

Пишувањето на овие лица се врши на електронската апликација за попис на преносни компјутери -лаптопи.

Лицата опфатени со Пописот во согласност со член 20 од Законот за Попис се должни на сите прашања од пописните обрасци да дадат точни податоци.

Овластените лица за пишувачи од Државниот завод за статистика и Министерството за правда што ќе го вршат пишувањето се должни да го информираат лицето што го пишува дека сите податоци земени од него во врска со Пописот се доверливи и заштитени со закон и дека ќе се користат само за статистички цели.

По извршеното пишување, овластените лица за спроведување на пишувањето, треба да му ги достават на увид пополнетите пописни прашалници на електронската апликација.

5. ДОКУМЕНТИ ОД МАТИЧНАТА ЕВИДЕНЦИЈА ВО КАЗНЕНО-ПОПРАВНАТА УСТАНОВА, ОДНОСНО ВОСПИТНО-ПОПРАВНИОТ ДОМ, ОД КОИ МОЖЕ ДА СЕ ПРЕЗЕМААТ ПОДАТОЦИ ПРИ ПОПИШУВАЊЕТО

Овластените лица за пишувачи од Државниот завод за статистика во соработка со овластените лица од Министерството за правда и директорот на казнено-поправната установа, односно воспитно-поправниот дом, заради точноста на пописните податоци на лицето кое се пишува, податоците ќе ги превземат:

- 1. За лица кои имаат место на вообичаено живеење во Република Северна Македонија од:** лична карта, патна исправа, извод од матичната книга на родените, здравствена книшка или др. валиден документ од кој може да се превзем ЕМБГ на пишуваното лице.

Клучот за спроведување на попишувањето е Единствениот матичен број на граѓанинот - ЕМБГ на лицето кое се попишува.

Доколку, лицето кое се попишува не располага со ниту еден документ, ќе се попише врз основа на податоците од матичната евиденција во казнено-поправната установа, односно воспитно-поправниот дом.

2. За лицата - странци кои ќе се затечат во притвор или на издржување казна, дозвола за привремен и постојан престој на странец.

3. За странците со признат статус на бегалец, признато право на азил и странците со супсидијарна заштита, странците со поднесено барање за признавање на право на азил, тоа се:

- решение за странците со признат статус на бегалец или важечка лична карта;
- решение за признато право на азил заради супсидијарна заштита или важечка лична карта;
- потврда дека лицето има поднесено барање за признавање на право на азил или идентификациона исправа за азил.

4. Доколку во Казнено-поправните установи, односно воспитно-поправните домови ги нема горенаведените документи за лицето кое се попишува, во тој случај потребните податоци овластениот попишувач ги презема од расположливите податоци во матичната евиденција на соодветната установа.

6. ЈАЗИК НА ПОПИШУВАЊЕ

Во согласност со член 34 од Законот за Попис, во однос на јазикот на попишување, овластеното лице за спроведување на попишувањето е должен да ги информира лицата кои се попишуваат дека имаат право на слободно избирање на попишување на: службен македонски јазик и неговото кирилско писмо или на друг службен јазик и неговото писмо (албански, турски, влашки, ромски, српски и бошњачки).

Апликацијата со која ќе се врши попишувањето е изготвена на 7 (седум) јазици: македонски, албански, турски, ромски, влашки, српски и босански.

7. ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИТЕ ОД ПОПИСОТ

Личните податоци прибрани со Пописот претставуваат доверливи податоци и ќе се користат само за статистички цели. Тие подлежат на посебна заштита која ќе биде обезбедена во сите фази на реализација на Пописот (прибирање, контрола, обработка и дисеминација), а во согласност со одредбите на Законот за Попис, Законот за државната статистика и прописите од областа на заштита на личните податоци.

II НАЧИН НА ПОПИШУВАЊЕ

Попишувањето на лицата кои ќе се затечат во притвор или на издржување казна во казнено-поправните установи, односно воспитно-поправните домови се врши од страна овластените лица од Државниот завод за статистика, со употреба на лаптоп, на пописната апликација, што ќе се користи и при редовното попишување, при што задолжително се применуваат технички и организациски мерки согласно прописите од областа на заштита на личните податоци.

Пописната апликацијата ги содржи следните прашалници:

- Прашалник за зграда (ПЗ);
- Прашалник за стан (ПС);
- Прашалник Список на лица (СЛ);
- Прашалник за домаќинството (ПД);

Попишувањето започнува со **НАЈАВА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА АПЛИКАЦИЈАТА** - првата страна за најава на апликацијата. На оваа страна се предвидени полиња со кои секој од овластените лица за попишувачи од Државниот завод за статистика се најавува со своето име и презиме и верификационен код, со што им се овозможува внес во пописната апликација.

III. СОДРЖИНА НА ПОПИСНИТЕ ПРАШАЛНИЦИ И БЕЛЕЗИ ЗА КОИ СЕ ПРИБИРААТ ПОДАТОЦИ - ЗА ЛИЦАТА КОИ ЌЕ СЕ ЗАТЕЧАТ ВО ПРИТВОР ИЛИ НА ИЗДРЖУВАЊЕ КАЗНА ВО КАЗНЕНО-ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ, ОДНОСНО ВОСПИТНО-ПОПРАВНИТЕ ДОМОВИ

Содржината на пописните прашалници т.е. белезите кои се прибираат за оваа категорија на лица - единици на Пописот, е во согласност со Методологијата за подготовка, организирање и спроведување на Пописот на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија, 2021 година, при што одделни белези од пописните прашалници нема да се одговараат што ќе биде објаснето во ова Упатство.

ПОПОЛНУВАЊЕ НА АДРЕСНИТЕ И ИДЕНТИФИКАЦИСКИТ ПОДАТОЦИ, Т.Е. ГИС МОДУЛОТ за графичкиот приказ на просторните единици каде се врши попишувањето.

Апликативното решение овозможува графички приказ (ГИС визуелизација) во кој се прикажуваат просторни податоци релевантни за процесот на попишување на терен (граница на општини, населени места, пописен круг, центроиди на згради со куќни броеви, називи на улици, објекти за ориентација, ортофото).

ГИС апликацијата е составена од два дела: Главниот дел е графичкиот приказ и тој доминира на екранот, додека во левиот дел од екранот се наоѓа помошниот дел од апликацијата.

Адресните и идентификационите податоци за местото на попишувањето на оваа категорија на лица се однапред зададени од страна на Министерството за правда за сте локации на казнено-поправните установи, односно воспитно-поправните домови и автоматски се превземаат. Овие податоци се за објектот каде се врши попишувањето и се однесуваат на :

- Улица
- Куќен број
- Додаток
- Центроид
- Пописен круг (ПК)
- Реден број на зграда

По превземањето (внесот) на адресните и идентификационите податоци се преминува на пополнувањето на содржината на пописните прашалници.

Прашалник: Податоци за зграда (ПЗ)

Првиот пописен прашалник е Прашалникот: Податоци за зграда (ПЗ) и треба да се запази следната редоследност во одговорот на прашањата.

Адресни и идентификациски податоци: —————> **автоматски се превземаат**

Прашање: Вид на живеалиште

На прашањето **Вид на живеалиштето**, во Прашалникот за зграда, **задолжително се внесува модалитет 3**, по што директно се преминува на Прашалникот: Список на лица (СЛ)

1. Станбена зграда (објект за индивидуално живеење)
2. Нестанбена зграда (објект за претежно друга намена)

3. Зграда за институционално домување —————> **Прашалник : Список на лица**

4. Друга населена просторија

НАПОМЕНА: На остантите прашања од Прашалникот за зграда (ПЗ) и Прашалникот за стан (ПС) не се одговара и автоматски се продложува со пополнувањето на Прашалникот: Список на лица (СЛ).

Прашалник: Список на лица (СЛ)

Во Прашалникот: Список на лица (СЛ), поединечно се внесува секое лице (од списокот обезбеден од стран на овластените лица од Министерството за правда) кои во периодот на претходното запишување ќе се затечат во притвор или на издржување казна во казнено-поправните установи, односно воспитно-поправните домови.

Во Прашалникот: Список на лица (СЛ) се внесуваат следните податоци:

Адресни и идентификациски податоци —> автоматски се превземаат .

Од предвидениот сет на прашања се внесуваат следните (обележани и означени) податоци:

Број на домаќинството —> автоматски се доделува идентификациски реден број на домаќинството кој започнува со 601.

Број на лица - членови во домаќинството, —> се внесуваат сите лица од списокот обезбеден од стран на овластените лица од Министерството за правда, при што за секое лице, треба да се внесат следните податоци за:

1. Реден број на лицето
2. ЕМБГ
3. Име
4. Презиме
5. Пол
6. Возраст
7. За однос спрема лицето на кое се води домаќинството / референтно лице се бира модалитетот **“Лице во колективно живеалиште“**
8. За реден број на семејството се внесува модалитетот **“0“**
9. За положба во семејството се внесува модалитетот **“Не припаѓа на семејството“**

Прашалник: Податоци за лице (ПЛ)

НАПОМЕНА: За секое лице внесено во Прашалникот: Списокот на лица (СЛ) се пополнува Прашалник за лице (ПЛ).

Во Прашалникот за лице (ПЛ) се одговара по следната редоследност на предвидениот сет на прашања:

Адресни и идентификациски податоци: —> автоматски се превземаат.

Прашање: Податоците за лице се пополнети врз основа на изјавата на:

НАПОМЕНА: За одговор на ова прашање можни се два одговори (обележани и означени) под модалитет 1 и 2.

Модалитетот 1 - се внесува кога податоците ги дава лицето - лично;

Модалитетот 2 - се внесува кога станува збор за малолетно лице (под 15 години) или станува збор за лице со физичка или ментална попреченост (слеп, глув, нем, со проблеми во комуникацијата). Како Друго лице кое ќе даде податоци за овие лица е овластеното лице од соодветната установо при МП.

1. Лицето лично

2. Лице што живее во станот
  - 2.2 ЕМБГ на лицето што ги дава податоците
  - 2.3 Име
  - 2.4 Презиме
  - 2.5 Државјанство

3. Друго лице

- 3.2 ЕМБГ на лицето што ги дава податоците
- 3.3 Име
- 3.4 Презиме
- 3.5 Државјанство

Прашање: Државјанство одговор се дава со избор на еден од понудените модалитети од 1 до 4.

НАПОМЕНА: на ова прашање одговор се дава со избор на еден од понудените модалитети од 1 до 4.

1. Само на Северна Македонија
2. На Северна Македонија и на друга држава
  - 2.1 Држава
3. На друга држава
  - 3.1 Држава
4. Без државјанство

За лица државјани само на Република Северна Македонија, се заокружува модалитетот 1.

Доколку едно лице истовремено е државјанин и на Република Северна Македонија и на друга држава, се заокружува модалитетот 2, а на модалитетот 2.1 се внесува името на другата држава чијшто државјанин е лицето.

За лица државјани на друга држава се заокружува модалитетот 3, а на модалитетот 3.1 се внесува името на државата чијшто државјанин е лицето.

Доколку лицето е без државјанство, се внесува модалитетот 4 .

Прашање: Дали на адресата (местото) на попишување сте привремено присутни

НАПОМЕНА: За одговор на ова прашање задолжително се внесува модалитет 1, за лицата државјани на Северна Македонија, додека за лицата странци, модалитетот 4.

1. Да
2. Не
3. Отсутни граѓани во странство, затекнати за време на Пописот
4. Странец

Прашање: На адресата (местото) на попишување сте присутни поради:

НАПОМЕНА: За одговор на ова прашање задолжително се внесува модалитет 5 - Друго

1. Самостојна работа
2. Испратен од работодавачот
3. Школување
4. Придружувате лице што е присутно поради работа или школување
5. Друго

Прашање: Колку долго сте присутни на адресата (местото) на попишување

Како одговор на прашањето се запишува вкупното времетраење на престојот на лицето во означените полиња за години и месеци.

1. Месеци
2. Години

НАПОМЕНА: Доколку, лицето е присутно 6 месеци и 5 дена, тогаш само во предвиденото поле за месеци се запишува "06", а полето за години останува празно. Ако лицето е присутно 6 месеци и 15 дена тогаш се запишува "06", а полето за години останува празно. Ако лицето е присутно 6 месеци и 16 дена тогаш се запишува "07", а полето за години останува празно.

По исклучок, ако лицето е присутно помалку од 1 месец (независно од бројот на деновите), се запишува "01", а полето за години останува празно. Доколку лицето е присутно 1 година и 4 месеци се запишува "01" во предвиденото поле за години и "04" во предвиденото поле за месеци.

Прашање: Дали се враќате повеќе од двапати во домаќинството во текот на еден месец

НАПОМЕНА: За одговор на ова прашање задолжително се внесува модалитет 2 "Не"

1. Да
2. Не

Прашање: Каде живее Вашето домаќинство,

НАПОМЕНА: Ова прашање задолжително треба да се одговори на следниот начин:

1. Во земјата - за лицата државјани на Северна Македонија

- 1.1 Назив на населеното место
- 1.2 Општина
- 1.3 Улица
- 1.4 Број
- 1.5 Додаток
- 1.6 Влез
- 1.7 Стан

2. Во странство - за лицата странци

- 2.1 Држава

Прашање: Наведете ја причината поради која Прашалникот за лице не е пополнет врз основа на лична изјава на лицето:

НАПОМЕНА: Како одговор на ова прашање, за лицата помали од 15 години се внесува модалитетот 5, а за лицата со физичка или ментална попреченост, се внесува модалитетот 4.

1. Лицето не е присутно за време на посетата на попишувачот поради секојдневни обврски
2. Лицето е отсутно во друго населено место во Северна Македонија
  - 2.1 Населено место
  - 2.2 Општина
  - 2.3 Времетраење на отсуството
    - 2.3.1 Месеци
    - 2.3.2 Години

- 2.4 Лицето е отсутно поради
    - 2.4.1 Самостојна работа
    - 2.4.2 Испратен од работодавачот
    - 2.4.3 Школување
    - 2.4.4 Придружува лице што е отсутно поради работа или школување
    - 2.4.5 Друго
  - 2.5 Дали лицето се враќа повеќе од двапати во домаќинството во текот на еден месец
    - 2.5.1 Да
    - 2.5.2 Не
  - 3. Лицето е отсутно во странство
    - 3.1 Држава
    - 3.2 Времетраење на отсуството
      - 3.2.1 Месеци
      - 3.2.2 Години
    - 3.3 Лицето е отсутно поради :
      - 3.3.1 Самостојна работа
      - 3.3.2 Испратен од работодавачот
      - 3.3.3 Школување
      - 3.3.4 Придружува лице што е отсутно поради работа или школување
      - 3.3.5 Друго
    - 3.4 Дали лицето се враќа повеќе од двапати во домаќинството во текот на еден месец
      - 3.4.1 Да
      - 3.4.2 Не
- 4. Физичка или ментална попреченост на лицето
  - 5. Лицето е малолетно (помало од 15 години)
- 6. Други причини

Прашање: Место на раѓање (каде живеела Вашата мајката кога сте роден/на)

НАПОМЕНА: Како одговор на прашањето се запишува сегашниот назив на населеното место и општината во која мајката живеела во време кога е родено лицето. Ако лицето не го знае сегашниот назив на општината, треба да се наведе називот на поранешната општина (на пр. населеното место Псача денес припаѓа во општината Ранковце, но претходно припаѓало во општината Крива Паланка). Ако лицето е родено во странство, а неговата мајка вообичаено живеела во Република Северна Македонија кога лицето се родило, за одговор на прашањето се запишува називот на населеното место и општината во која мајката вообичаено живеела во Северна Македонија.

Ако местото на живеење (населеното место) на лицето во време на Пописот е исто со место на вообичаено живеење на мајката кога е родено лицето се внесува модалитетот **1**.

Ако местото на вообичаено живеење (населеното место) на лицето во време на Пописот е различно од место на вообичаено живеење на мајката кога е родено лицето, се внесува **модалитетот 2**, ако се работи за друго населено место во Република Северна Македонија, односно **модалитетот 3**, ако станува збор за друга држава.

- 1. Во местото на живеење
- 2. Во друго населено место во Северна Македонија
  - 2.1 Населено место
  - 2.2 Општина
- 3. Во друга држава
  - 3.1 Држава

Прашање: Ако сте се доселиле на адресата (местото на живеење), од каде и кога сте се доселиле (податокот се однесува на последното доселување)

НАПОМЕНА: Ако лицето се селело само во рамките на Република Северна Македонија, за одговор се внесува модалитетот 2 и тоа податоци за последната преселба (ако лицето се селело повеќе пати). За лице доселено од странство во Република Северна Македонија, и ако тоа е последно доселување во местото на живеење, за одговор се внесува модалитетот 3 и се дава одговор за државата од која се доселило.

1. Лицето не се селело
2. Од друго место во Северна Македонија
  - 1.1 Населено место
  - 1.2 Општина
  - 1.3 Година на доселување
  - 1.4 Дали некогаш сте живееле во странство
    - 1.4.1 Да
      - 1.4.1.1 Држава
      - 1.4.1.2 Година на доселување
    - 1.4.2 Не(За годината на доселувањето се внесуваат сите 4 цифри од годината.)
3. Од друга држава
  - 3.1 Држава
  - 3.2 Година на доселување(За годината на доселувањето се внесуваат сите 4 цифри од годината.)

**Прашање: Број на живородени деца (вклучувајќи ги и оние што не се живи)
На ова прашање одговараат само лица од женски пол.**

НАПОМЕНА: Се запишува вкупниот број на живородени деца кои ги родила жената (вклучувајќи ги и децата кои во моментот на Пописот не се живи).

Во вкупниот број на живородени деца нема да се земаат: посвоените деца, мртвородените деца и децата од партнерот доколку е во брачна или вонбрачна заедница.

Прашање: Брачна состојба (законска)

Одговор се дава според законската брачна состојба на лицето, со внес на бројот пред соодветниот модалитет.

За деца и за лицата кои никогаш не стапиле во брак, се внесува модалитетот 1.

1. Неженет/немажена
2. Женет/мажена
3. Вдовец/вдовица
4. Разведен/разведена

Прашање: Дали живеете во вонбрачна заедница

1. Да
2. Не

На ова прашање одговор се дава независно од законската брачна состојба на лицето и од возраста на лицата. Лицето одговара на еден од понудените модалитети со Да или Не.

НАПОМЕНА: Треба да се има предвид, дека постојат случаи кога лицето може да има законски статус на: неженет/немажена, женет/мажена, вдовец/вдовица и разведен/разведена, а живее со брачниот или вонбрачниот партнер или не живее со партнер и сл. Заради ваквите појави, попишувачот не треба да извлекува заклучоци од прашањето според законската брачна состојба и задолжително го поставува прашањето: Дали лицето живее во вонбрачна заедница, на секое попишувачо лице, кое треба да одговори на ова прашање.

Прашање: Етничка припадност

На ова прашање одговараат сите лица и се изјаснуваат доброволно, според сопствената волја.

Овластениот попишувач е должен на предвиденото поле да внесе текстуален одговор онака како што лицето се изјаснило за својата припадност кон етничка заедница. Пр. Македонец, Албанец, Ром и др. Одговорот се запишува текстуално (првите три букви) и се селектира соодветната етничката припадност за која се изјаснило попишувачото лице. Доколку станува збор за етничка припадност за која не постои можност да се селектира, пр. Африканец тогаш овластениот попишувачот, селектира Други неспомнати националности, а во наредното поле го внесува текстуалниот одговор за припадноста на етничката заедница онака како што се изјаснило лицето.

НАПОМЕНА: Лицето може од приватни причини и да не се изјасни по ова прашање. Во тој случај, се внесува **“не се изјаснил“** или **“непознато“**. Полето за одговор не смее да се остане празно.

Овластениот попишувач и другите лица кои учествуваат во Пописот, не смеат на каков било начин да влијаат на граѓаните да се изјаснуваат против своја волја на прашањето за припадност кон етничка заедница.

Прашање: Религиска припадност (вероисповед)

На ова прашање одговараат сите лица и се изјаснуваат доброволно, според сопствената волја. Овластениот попишувач го прашува лицето за неговата вероисповед и го внесува одговорот за кој се изјаснило лицето.

Лицето што се попишува може по сопствена волја да даде одговор на ова прашање, независно дали е запишано во книгата на припадниците на некоја вероисповед.

Овластениот попишувач е должен да го внесе текстуално одговорот точно онака како што ќе го даде лицето што се попишува, т.е. попишувачот не смее да влијае на граѓаните да се изјаснуваат за вероисповед против своја волја.

Лицето може од приватни причини и да не се изјасни по ова прашање. Во тој случај, како одговор, на линијата се запишува **“не се изјаснил“** или **“непознато“**.

Доколку лицето се изјасни дека не е верник, се селектира **“не е верник“** или **“атеист“**. Полето за одговор не смее да се остави празно.

Прашање: Мајчин јазик

На ова прашање одговараат сите лица и се изјаснуваат доброволно, според сопствената волја. Во предвиденото поле се внесува одговорот за кој се изјаснило лицето.

Под мајчин јазик се подразбира јазикот што лицето научило да го зборува во неговото најрано детство, односно јазикот што лицето го смета за свој мајчин јазик, без разлика дали тој јазик лицето се уште го користи или не.

Доколку во домот на лицето, во неговото најрано детство, се зборувале повеќе јазици, како одговор ќе се внесе јазикот кој најчесто се зборувал во домот на лицето. За глуви, неми, глувонеми и други лица со здравствени тешкотии кои не се во можност да говорат, се запишува јазикот кој

најчесто се зборувал од страна на членовите на неговото семејство / домаќинство / установа, во нивното најрано детство.

Лицето може од приватни причини и да не се изјасни по ова прашање. Во тој случај, како одговор се селектира “не се изјаснил” или “непознато”. Полето за одговор не смее да се остави празно.

Прашање: Јазик на кој вообичаено се зборува во домаќинството

На ова прашање одговараат сите лица и се изјаснуваат доброволно, според сопствената волја. Во предвиденото поле се внесува одговорот за кој се изјаснило лицето.

Вообичаен јазик е јазикот кој лицето тековно или најчесто го зборува. Доколку лицето тековно зборува два или повеќе јазици, како одговор се внесува јазикот што лицето најчесто го користи во секојдневната комуникација.

За глуви, неми, глувонеми и други лица со здравствени тешкотии кои не се во можност да говорат, се запишува јазикот кој најчесто се зборувал од страна на членовите на неговото семејство / домаќинство / установа, во нивното најрано детство.

Лицето може од приватни причини и да не се изјасни по ова прашање. Во тој случај, како одговор се селектира “не се изјаснил” или “непознато”. Линијата за одговор не смее да се остави празна.

Прашање: Највисоко завршено образование (не одговараат лица на возраст под 10 години и лица кои посетуваат основно училиште)

Одговор се дава за сите лица на возраст од 10 и повеќе години, освен за учениците во основните училишта. Одговорот се дава со внес на еден од понудените модалитети од 1 до 8 .

Секое лице кое завршило повеќе од 3 одделенија основно училиште ќе се смета за писмено. Исто така, за писмено ќе се смета и лицето без школска подготовка и со 1-3 одделенија основно училиште ако може да прочита и да напише состав (текст) во врска со секојдневниот живот, односно да прочита и да напише текст, без оглед на кој јазик и писмо умее да чита, т.е. пишува.

Меѓутоа, ако лицето без училиште или со завршени 1-3 одделенија основно училиште не може да прочита и да напише краток текст тогаш тоа лице ќе се смета за неписмено.

За писмените лица се заокружува бројот 1, а за неписмените, бројот 2.

Под највисока завршена школа се подразбира видот на школата со чие завршување лицето стекнало највисок степен на образование. Притоа не треба да се прави разлика дали школската подготовка е стекната со завршување на редовна школа или школа која ја заменува редовната школа (на пример: училиште за образование на возрасни), односно дали е стекната со полагање на испити во редовна школа или со завршување на некоја програма за скратено школување.

Курсевите кои не даваат свидетелство за редовна школа (на пример: курс за дактилографи, за книговодители, за јазик и слично) не се земаат предвид како одговори на ова прашање, туку се дава податок за претходно завршената школа.

Ако лицето посетувало или завршило некоја школа во странство, како одговор треба да се наведе соодветната школа во земјата. Доколку тоа не е можно, треба да се заокружи соодветниот степен на таа школа, односно дали е основно или средно училиште, виша или висока школа, факултет, академија.

1. Без училиште
  - 1.1 Писменост
    - 1.1.1 Да
    - 1.1.2 Не

2. Незавршено основно училиште
  - 2.1 Писменост
    - 2.1.1 Да
    - 2.1.2 Не
3. Основно училиште
4. Средно училиште/гимназија
  - 4.1 Поле на образование
5. Виша школа
  - 5.1 Поле на образование
6. Висока школа, факултет
  - 6.1 Поле на образование
7. Магистерски студии
  - 7.1 Поле на образование
8. Докторски студии
  - 8.1 Поле на образование
  - 8.2

Прашање: Училиште/школа што сега ја посетувате (не одговараат лица на возраст под 5 години)

Одговорот се дава со внес на соодветниот степен (т.е. ранг, ниво) на школата која лицето ја посетува.

Ако лицето привремено го прекинало школувањето поради издржување казна затвор или слично, треба да се заокружи степенот на школата која лицето ја посетувало во моментот на прекинувањето.

Ако лицето посетува основно училиште во Казнено-поправната установа, односно воспитно - поправниот дом, се заокружува бројот "2", а ако пак посетува средно училиште, бројот "3" итн.

За лицата кои не се школуваат, односно кои уште не почнале или престанале да се школуваат, се заокружува модалитетот 1 - "Не посетувате училиште - школа".

1. Не посетува училиште /школа
2. Основно училиште
3. Средно училиште/гимназија
  - 3.1 Поле на образование
4. Виша школа
  - 4.1 Поле на образование
5. Висока школа/факултет
  - 5.1 Поле на образование
6. Магистерски студии
  - 6.1 Поле на образование
7. Докторски студии
  - 7.1 Поле на образование

Прашање: Место на школување

1. Во местото на живеење
2. Во друго населено место во Северна Македонија
  - 2.1 Населено место
  - 2.2 Општина
  - 2.3 Дали се враќате повеќе од двапати во домаќинството во текот на еден месец
    - 2.3.1 Да
    - 2.3.2 Не

3. Странска држава - **не се одговара**

3.1 Држава

3.2 Дали се враќате повеќе од двапати во домаќинството во текот на еден месец

3.2.1 Да

3.2.2 Не

Прашање: Дали во претходната недела (најмалку еден час) сте извршувале каква било работна активност за пари или друг вид надоместок, вклучувајќи ја и неплатената активност (одговараат лица на возраст од 15 години и повеќе)

НАПОМЕНА: За оваа категорија на лица (лица во притвор или на издржување казна во казнино - поправните установи, односно воспитно - поправните домови) се одговара со внес на модалитетите обележани и означени на следниот начин:

На погоренаведеното прашање задолжително се внесува модалитетот 3 – Не.

1. Да

1.1 Занимање

1.2 Дејност

1.3 Економски статус на лицето кое работи

1.3.1 Вработен

1.3.2 Работодавец

1.3.3 Самовработен

1.3.4 Вработен за сопствена сметка

1.3.5 Неплатен семеен работник

1.3.6 Друго

2. Не, но има работа од која привремено отсутувал/а претходната недела

2.1 Занимање

2.2 Дејност

2.3 Економски статус на лицето кое работи

2.3.1 Вработен

2.3.2 Работодавец

2.3.3 Самовработен

2.3.4 Вработен за сопствена сметка

2.3.5 Неплатен семеен работник

2.3.6 Друго

3. Не

Прашање: Место на работа

На ова прашање, за оваа категорија лица, не се дава одговор.

Прашање: Наведете ја причината поради која не сте работеле

НАПОМЕНА: За лицата на кои се однесува ова Упатство за одговор на ова прашање задолжително се одговара со модалитетот 5.

1. Ученик/студент

2. Пензионер

3. Домаќинка

4. Неспособен за работа

5. На издржување казна затвор

6. Други неактивни лица

Прашање: Дали сте барале работа во последните четири недели.

За лицата на кои се однесува ова Упатство, задолжително се внесува модалитетот 2.

1. Да
2. Не

Прашање: Ако Ви биде понудена работа (ако најдете работа), дали можете да започнете со работа во наредните две недели.

За лицата на кои се однесува ова Упатство, задолжително се внесува модалитетот 2.

1. Да
2. Не

Прашање: Главни извори на средства за живеење една година пред Пописот (можни се два одговора)

1. Плата или друг надоместок по основ на платено работење
2. Приход по основ на сопствено производство/услуги
3. Приход по основ на сопственост и други инвестиции
4. Пензија
5. Социјални трансфери
6. Заеми
7. Други извори
8. Нема приход
9. Издржувано лице

Прашање: Дали Вашиот издржувател е член на Вашето домаќинство

За лицата на кои се однесува ова Упатство, задолжително се внесува модалитетот 2.

1. Да
2. Не

Прашање: Реден број на членот на домаќинството кој е Ваш издржувател

Лицата на кои се однесува ова Упатство не одговараат на ова прашање

Прашање: Каков статус има лицето кое е Ваш издржувател

За лицата на кои се однесува ова Упатство, задолжително се внесува модалитетот 5.

1. Врши занимање во Северна Македонија
2. Пензионер/ка
3. Работи во странство
4. Други приходи по основ на сопственост и други инвестиции
5. Правно лице

Прашање: Дали поради Вашата здравствена состојба (болест, инвалидитет) имате потешкотии кои Ве попречуваат во извршувањето на секојдневните активности

Во најширока смисла на зборот, под здравствена потешкотија се подразбира состојбата настаната со раѓање - вродена аномалија, болест, повреда и др. поради која лицето е трајно, делумно или целосно оневозможено / попречено, нормално да ги извршува секојдневните активности.

Одговорот за постоењето на потешкотии во извршувањето на секојдневните активности на лицето се заснова само на изјавата на лицето, а не врз база на документацијата за неговата здравствената состојба, односно за постоењето на потешкотиите не мора да постои медицинска документација и лицето не мора да ја поседува.

Прашањата не се прибираат со цел да се утврди здравствената состојба на лицата, туку да се увиди како потешкотиите кои лицата ги чувствуваат им влијаат во нормалното извршување на секојдневните активности, односно во нормално одвивање на нивниот социјален живот.

Лицата кои имат привремени здравствени проблеми помалку од 6 месеци (пр. корона, скршена рака/нога...) не треба да се квалификуваат како лицата со здравствени потешкотии.

Прашањето се поставува на сите лица единици на Попис, а поради неговата сензитивност се поставува точно онака како што е напишано (попишувачот ги чита прашањата). За децата помали од 15 години и лицата кои не се во состојба да одговорат поради проблеми со говорот, слухот и друго, одговор дава старателот - установата.

За одговор на ова прашање лицето може да одговори со еден од наведените модалитети.

1. Да
2. Не
3. Одбива да одговори

Доколку лицето одговори со модалитетот 2 и 3 Прашалникот завршува.

Прашање: Вид на потешкотии

НАПОМЕНА: Само лицата кои на претходното прашање одговориле со модалитет 1, дека имаат потешкотии, треба да продолжат со одговор на предвидениот сет на прашања, за нивната попреченост. На ова прашање одговор се дава за сите наведени видови на здравствени потешкотии со кои запишаното лице можеби се соочува, кои се однесуваат на:

1. Со движењето (одење, качување по скали)
2. Со видот (иако носи очила)
3. Со слухот (иако носи апаратче за слушање)
4. Со комуникацијата
5. Други потешкотии

Прашање: Која е главната причина за наведените потешкотии

Доколку се дадени два или повеќе одговори за видот на потешкотиите како одговор на ова прашањето ќе се запише причината за онаа која му предизвикува најголеми тешкотии во извршувањето на секојдневните активности дома/на работа/на училиште.

1. Од раѓање
2. Болест
3. Повреда при работа
4. Професионално заболување
5. Сообраќајна несреќа
6. Друго

Прашање: Дали користите помагало или помош од друго лице при извршувањето на секојдневните активности

Одговор се дава со внес на еден од понудените модалитети.

1. Да
2. Не

Со одговор на ова прашање Прашалникот за лице (ПЛ), завршува.

IV. ИЗВЕШТАЈ ЗА ИЗВРШЕНОТО ПОПИШУВАЊЕ

Овластените лица за попишувачи, од Државниот завод за статистика и од Министерството за правда, поднесуваат краток Извештај за извршеното попишување, со податоци за вкупниот број на попишаните лица, времетраењето на попишувањето, текот и евентуалните проблеми во текот на попишувањето. Со полното име и презиме и потпис на овластените попишувачи кои што го спровеле попишувањето тие потврдуваат дека попишувањето го спровеле во согласност со Законот за Попис и ова Упатство.